

jaarverslag
vluchtelingen in de knel

inhoudsopgave

1. doelstelling
2. doelgroep
3. de cliënten van VidK en waar ze verblijven
4. de LVV in 2020
5. begeleiding
6. toegang tot basisrechten
7. project activering
8. bewustwording en belangenbehartiging
9. organisatie
10. winst en verliesrekening 2020

voorwoord

Ike Bomer, voorzitter

Bij een terugblik op het jaar 2020 springen de coronapandemie en haar gevolgen natuurlijk direct eruit. Ook voor Vluchtelingen in de Knel (VidK) was de impact aanzienlijk. Gelukkig had geen van onze medewerkers, vrijwilligers en – voor zover wij weten - onze cliënten Covid-19 in ernstige vorm. Maar de landelijke maatregelen en de vertaling daarvan naar onze situatie brachten wel het nodige tweeg.

Groepsgewijze activiteiten zoals taallessen en de training toekomstoriëntatie moesten tijdens de (gedeeltelijke) lockdown-periodes worden stilgezet. Het kantoor was in die periodes grotendeels gesloten voor de cliënten en het aantal medewerkers en vrijwilligers dat op kantoor aanwezig kon zijn werd noodgedwongen drastisch lager. Gelukkig bleek iedereen flexibeler dan we vooraf konden voorzien. Bijna al ons werk kon hierdoor op afstand doorgaan. Wij zijn het medisch zorgloket

voor ongedocumenteerden in Eindhoven en op verzoek van de GGD zijn we open gebleven voor medische verwijzingen. Onze sociaal-juridische begeleiding hebben we tijdens de zware lockdown-periodes grotendeels telefonisch of via videobellen voort kunnen zetten.

We zagen dat de cliënten in het algemeen de Covid-19 beperkingen goed wisten te hanteren. Niettemin blijven ze door hun leefomstandigheden vaak kwetsbaar voor de maatschappelijke gevolgen van het virus. En hoe zal het hen straks vergaan met de vaccinatie? Wij zijn nu al druk bezig om ervoor te zorgen dat ze worden opgenomen in het vaccinatieprogramma. Een ander onderwerp dat volop onze aandacht vroeg, waren de ontwikkelingen rondom de LVV-pilot; in Eindhoven is dit het samenwerkingsverband tussen de gemeente Eindhoven, IND, DT&V, AVIM, Vluchtelingenwerk, IOM en VidK. Nadat 2019 vooral in het teken had gestaan van de voorbereidingen, konden de overlegpartners in het verslagjaar het lokale overleg daadwerkelijk handen en voeten gaan geven. Het viel niet mee. De bedoeling was om aan de overlegtafel doorbraken te bereiken op vastgelopen dossiers. De ruimte om buiten de vastgelegde paden te treden, bleek voor de landelijke instanties nauwelijks aanwezig. Per saldo levert onze tijdsbesteding aan het LVV-overleg voor onze cliënten zelden meer op dan VidK zónder dat overleg doorgaans al bereikte. Ondanks deze tegenslagen, blijven we ons constructief inzetten om de situatie structureel te verbeteren. Wij hebben op verschillende niveaus, zowel lokaal als landelijk en in samenwerking met andere betrokken NGO's, onze zorgen geuit en verbeterpunten aangedragen. Wij hopen dat de uiteindelijke evaluatie van de pilot ertoe bij zal dragen dat het functioneren van de LVV zal verbeteren en dat de asielketen meer sluitend wordt waardoor de onzekerheid en uitzichtloosheid van de doelgroep een stukje minder wordt. We hebben niet de illusie dat de LVV deze problematiek geheel zal oplossen. In hoofdstuk 4 wordt hier verder op ingegaan.

Naast de LVV-pilot hebben we in 2020 onze lokale en nationale belangenbehartiging verder uitgebreid, veelal in samenwerking met landelijke NGO's. In hoofdstuk 8 zetten we uiteen hoe we kiezers bewust hebben gemaakt van de standpunten van de verschillende politieke partijen met betrekking tot ongedocumenteerden en hoe we ons hebben ingezet voor het terugbrengen van de discretionaire bevoegdheid.

Uiteindelijk hebben de bijzondere complicaties waarmee we in 2020 te maken hadden, ons niet belemmerd in de uitvoering van onze primaire taken. De aantallen mensen die we begeleid hebben en het overall beeld van de resultaten die geboekt zijn, komen in hoofdlijnen overeen met die van voorgaande jaren.

Het jaar 2020 vroeg veel flexibiliteit van onze cliënten en van onze vrijwilligers en medewerkers. We waren verheugd te merken dat, ondanks de corona beperkingen, de vrijwilligers en medewerkers de idealistische drive bleven voelen die nodig is voor dit werk. In 2020 hebben we afscheid genomen van enkele vrijwilligers en tegelijkertijd ook weer nieuwe vrijwilligers verwelkomd. Ook is Lenie Scholten, één van onze coördinatoren, met pensioen gegaan en werd ze opgevolgd door Eef Daey-Ouwens. Daarnaast hebben we twee nieuwe kernteamleden aan kunnen nemen. Het voordeel van deze dynamiek is dat we extra scherp gehouden worden door de verwonderde vragen en originele suggesties van nieuwe medewerkers en vrijwilligers.

Het jaar 2021 zal antwoord gaan brengen op enkele belangrijke vragen: hoe zal het verder gaan met de Covid-19 problematiek en met het LVV-beleid? Wat zullen de verkiezingen en de kabinetsformatie gaan betekenen voor ons werk en voor onze doelgroep? En zal er in de Europese Unie weer wat meer aandacht voor het vluchtelingenvraagstuk komen? Aandacht, die nodig is om de situatie structureel te verbeteren.

1. doelstelling

Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. Vanuit die overtuiging zet VidK zich in voor de basisrechten en belangen van (afgewezen) vluchtelingen die zijn uitgesloten van overheidsvoorzieningen. Onze doelstelling is daarom: met de beschikbare middelen ernaar streven om zoveel mogelijk afgewezen vluchtelingen te helpen een duurzaam toekomstperspectief te realiseren en hun basisrechten te doen gelden.

De doelstelling wordt mede bereikt door bij te dragen aan publieke bewustwording van de situatie van (afgewezen) vluchtelingen in Eindhoven en Nederland. Daarnaast zien wij het als wezenlijk belang om gemeentelijk- en overheidsbeleid met betrekking tot (afgewezen) vluchtelingen en hun rechten te beïnvloeden. De stichting deelt haar expertise met belanghebbenden in Eindhoven en in de rest van Nederland. In Eindhoven is een nauwe samenwerking met de gemeente en vele partners. Voor kennisoverdracht in de rest van Nederland neemt VidK deel aan verschillende vormen van landelijk overleg en symposia.

2. doelgroep

VidK zet zich in voor ongedocumenteerden die in Eindhoven en de directe omgeving van Eindhoven wonen. We maken in onze dienstverlening onderscheid tussen onze primaire en secundaire doelgroep. De primaire doelgroep van VidK bestaat uit afgewezen vluchtelingen. Daaronder verstaan we: mensen afkomstig van buiten de Europese Unie die in Nederland om bescherming hebben gevraagd, maar die dat, om wat voor reden dan ook, niet hebben gekregen. Zij hebben geen recht (meer) op overheidsvoorzieningen of het verrichten van werk en komen op straat terecht. Het kan gaan om afgewezen asielzoekers voor wie terugkeer redelijkerwijs geen optie is, slachtoffers van mensenhandel, vluchtelingen die hun procedure op straat moeten afwachten of vluchtelingen die willen terugkeren naar het land van herkomst en tijd nodig hebben voor de voorbereiding. Door samen met hen aan verschillende toekomst-perspectieven te werken en in te zetten op de ontwikkeling van eigen kracht en weerbaarheid, streven we naar een duurzame oplossing voor individuen.

Onze secundaire doelgroep bestaat uit alle andere ongedocumenteerde derdelanders die woonachtig zijn in Eindhoven of in de directe omgeving van Eindhoven. Dit zijn mensen van buiten de Europese Unie die de Nederlandse autoriteiten niet om bescherming hebben gevraagd, maar ook geen rechtmatig verblijf hebben in Nederland.

We ondersteunen onze primaire en secundaire doelgroep bij toegang tot basisrechten, zoals medische zorg, gezinsleven, scholing, voedselbank, kledingbank en helpen bij het doen van veilige aangifte als iemand slachtoffer is geworden van een misdrijf.

3. de cliënten van VidK

Zoals gesteld bestaat de doelgroep van VidK uit twee groepen: ongedocumenteerden die de Nederlandse autoriteiten om bescherming hebben gevraagd, onze primaire doelgroep, en ongedocumenteerden die de Nederlandse autoriteiten niet om bescherming hebben gevraagd, onze secundaire doelgroep. In totaal hebben we in 2020 ongeveer 300 mensen ondersteund. Hiervan behoren een kleine 170 mensen tot onze primaire doelgroep en ongeveer 130 mensen tot onze secundaire doelgroep.

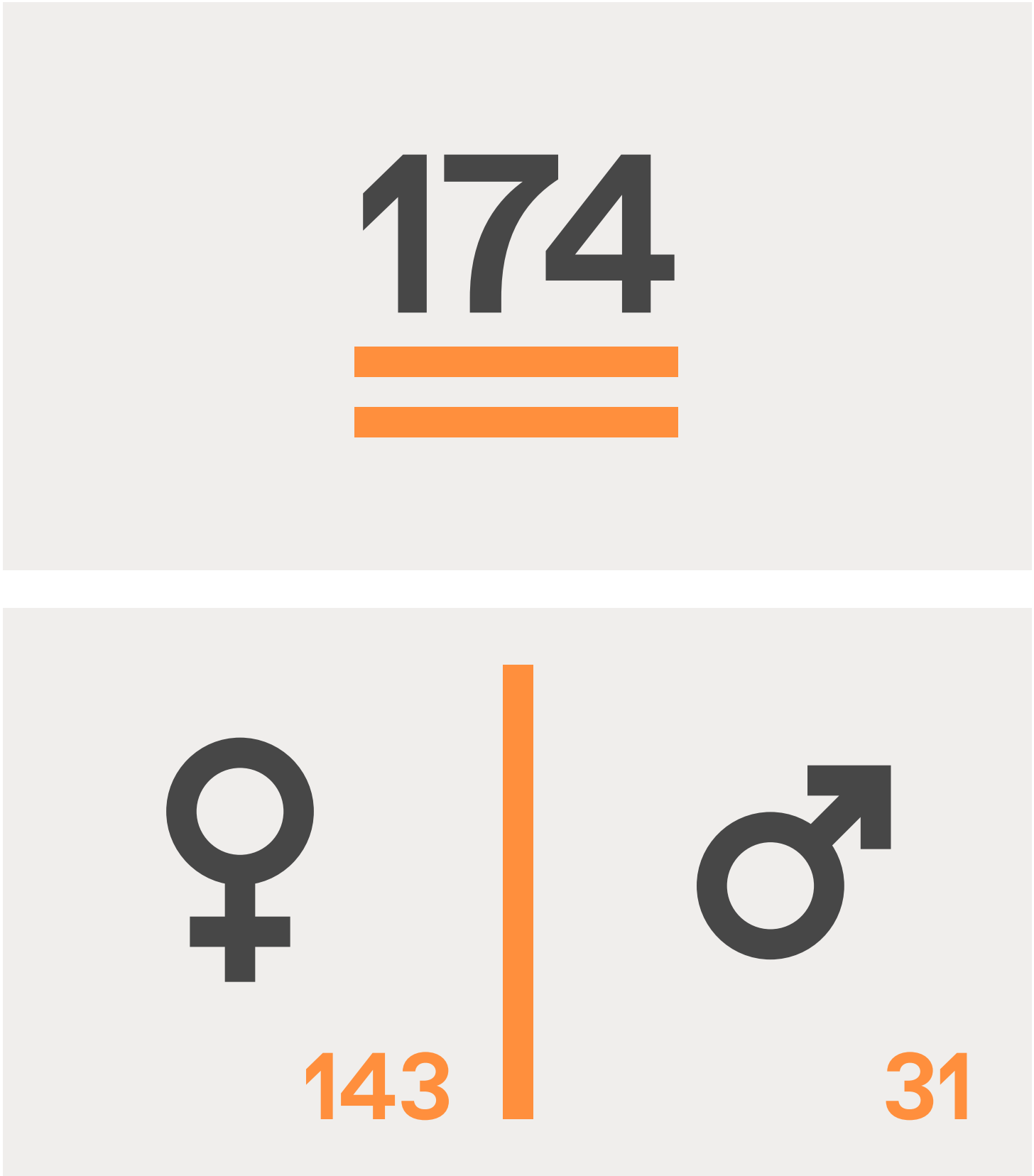
De secundaire doelgroep bestaat voornamelijk uit mensen uit Noord-Afrika (met name Marokko, Algerije en Egypte), West-Afrika (met name Ghana) en Azië (met name Mongolië). Deze doelgroep komt bij VidK voor toegang tot basisrechten, zoals medische zorg, scholing, voedselbank en kledingbank. Hoofdstuk 6 zal hier verder op ingaan. Voor ondersteuning bij juridische vragen kunnen zij terecht bij onze partner, het Vreemdelingen Informatie Punt.

de primaire doelgroep van VidK

In 2020 hebben we 174 mensen ondersteund die behoren tot onze primaire doelgroep. Hieronder is een verdeling te vinden naar land. Hieruit blijkt dat cliënten met name afkomstig zijn uit Afrika en Azië. De meeste cliënten komen uit Sierra Leone, gevolgd door Algerije, Somalië, Irak en Iran.

Van de 174 cliënten is 143 man en 31 vrouw. Deze genderverdeling is behoorlijk scheef. Het weerspiegelt enerzijds het instroomcijfer bij de IND (waar mannen ook oververtegenwoordigd zijn), maar anderzijds laat het ook zien dat het mogelijk voor mannen gemakkelijker is om te overleven als ongedocumenteerde in Nederland dan voor vrouwen.

BOVEN: In 2020 hebben we 174 mensen ondersteund die behoren tot onze primaire doelgroep. ONDER: Van de 174 cliënten is 143 man en 31 vrouw.

nieuw bij de stichting intakes

Wanneer een ongedocumenteerde al woonachtig is in Eindhoven, kan hij/zij via een intake cliënt worden van VidK. VidK wordt op verschillende manieren gevonden door nieuwe cliënten. Het kan zijn dat medewerkers van Vluchtelingenwerk of COA op AZC's afgewezen vluchtelingen informeren over de verschillende organisaties die zich inzetten voor afgewezen vluchtelingen in Nederland, dat advocaten cliënten doorverwijzen of dat mensen via hun eigen netwerk geïnformeerd worden over het bestaan van VidK.

Tijdens een zorgvuldige intake wordt de hulpvraag van (nieuwe) cliënten in kaart gebracht en is er aandacht voor de verschillende verweven aspecten van het leven van cliënten. Hierbij is aandacht voor de juridische, sociale en medische situatie.

In totaal heeft VidK in 2020 108 nieuwe intakes gedaan. Dit aantal ligt aanzienlijk hoger dan in 2019 waar we 78 nieuwe intakes hebben gedaan, mogelijk is Covid-19

hier een verklaring voor. Het kan zijn dat ondersteunende netwerken en zwart werk wegvielen vanwege Covid-19 en de nood steeg om extra ondersteuning te ontvangen. Van de nieuwe cliënten behoren 71 mensen tot de primaire doelgroep bestaande uit afgewezen vluchtelingen en 37 tot de secundaire doelgroep bestaande uit overige ongedocumenteerden die woonachtig zijn in Eindhoven en omgeving. De primaire doelgroep komt in aanmerking voor ons brede pallet aan voorzieningen. De secundaire doelgroep begeleiden we bij toegang tot basisrechten.

BOVEN: 108 nieuwe intakes in 2020
ONDER: Van de nieuwe cliënten behoren 71 mensen tot de primaire doelgroep bestaande uit afgewezen vluchtelingen en 37 tot de secundaire doelgroep

108

71
primair

37
secundair

nieuw bij de stichting opvangaanvraag

Een intake houden we met mensen die al in de regio verblijven. Wanneer iemand niet in Eindhoven verblijft, maar wel een beroep wil doen op onze voorzieningen, kan hij/zij een opvangaanvraag bij ons indienen. VidK is in de jaren 90 begonnen met het opvangen van afgewezen vluchtelingen. Het uitgangspunt was en is nog steeds: vanaf de straat is het onmogelijk om aan de toekomst te werken. In onze opvang bieden we afgewezen vluchtelingen een veilige plek waar ze vanuit rust aan een duurzaam toekomstperspectief in Nederland, een derde land of het land van herkomst kunnen werken. VidK heeft eigen opvangplekken in verschillende huizen. Van iedereen die om opvang vraagt, bekijken we zorgvuldig wat zijn/haar situatie is, waarna het team beslist om wel of geen opvang te verlenen. Meerdere factoren worden bij de beslissing betrokken, waaronder de aard van het asielrelaas, de periode dat iemand al in Nederland verblijft, het juridisch perspectief, de aanwezigheid van een eigen netwerk, medische klachten, en/of schrijnende omstandigheden. Elke cliënt die in

onze opvang zit, wordt door ons begeleid. Opvang is altijd tijdelijk, en wel voor drie, zes of twaalf maanden. Het team kan beslissen om de opvang te verlengen. In 2020 hebben 182 mensen een aanvraag ingediend om bij ons opgevangen te worden. Dit aantal lag aanzienlijk lager dan in 2019, toen 250 mensen om opvang vroegen. Mogelijk is dit te verklaren, omdat in 2015-2016 het aantal mensen dat asiel aanvroeg in Nederland bijzonder hoog was. Deze asielzoekers raakten uitgeprocedeerd in de periode 2016-2019 en kwamen na afwijzing bij ons terecht. Het aantal afgewezen vluchtelingen lijkt in 2020 gestabiliseerd te zijn. Eveneens werden er vanwege Covid-19 minder mensen vanuit de AZC's op straat gezet waardoor de uitstroom uit AZC's ook lager lag.

Van de 182 mensen die om opvang vroegen, hebben we slechts 35 mensen opgevangen. Dit komt door de strenge selectiecriteria die we hanteren voor onze huizen zoals hierboven beschreven. Daarnaast ontvangen we ook opvangaanvragen van mensen die buiten onze

doelgroep vallen zoals gezinnen en Dublin-claimanten. Er is een voorliggende voorziening voor deze groepen mensen, waardoor ze (helaas) buiten onze opvang vallen.

*In 2020 hebben 182 mensen
om opvang gevraagd*

opvang eigen netwerk

Een groot deel van de afgewezen vluchtelingen die in Eindhoven verblijven, vinden opvang in hun eigen netwerk. Ze ontvangen hiervoor ondersteuning in de vorm van leefgeld van de gemeente Eindhoven binnen het Bed, Bad, Brood en Begeleidingsproject (BBBB). Door leefgeld uit te keren, wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande structuren van opvang, de eigen kracht en het eigen netwerk van de cliënten. Het betreft dan ook faciliteren van steun binnen het eigen netwerk in de vorm van wekelijks leefgeld. Een groot deel van onze cliënten kan zich met minimale ondersteuning redden, omdat zij beschikken over een eigen netwerk dat een gedeelte van de voorziening in bed, bad en brood op zich kan nemen. VidK voert de BBBB-regeling in opdracht van de gemeente Eindhoven uit.

In 2020 hebben binnen dit model 139 afzonderlijke cliënten ondersteuning gekregen middels een financiële ondersteuning om in het eigen netwerk te verblijven. Van de 139 mensen hebben 24 cliënten ook

huurondersteuning ontvangen, omdat we met hen hebben gewerkt aan een duurzaam toekomstperspectief. In onderstaande tabel is te zien dat het aantal mensen dat in eigen netwerk verbleef in 2020 hoger lag dan in voorgaande jaren, dit komt doordat de mensen die huur ontvingen niet waren meegenomen in eerdere jaren.

In 2020 hebben 139 mensen leefgeld ontvangen waarvan 24 mensen ook huurondersteuning kregen

opvang nachtopvang

Wie geen plek heeft in het eigen netwerk en ook niet in aanmerking komt voor de noodopvang van VidK, kan in de reguliere nachtopvang van de gemeente Eindhoven verblijven. Gedurende 2020 verbleven gemiddeld twee cliënten tegelijkertijd in de nachtopvang aan de Mathildelaan en veelal voor kortere tijd. De meeste cliënten konden vanuit de nachtopvang doorstromen naar een plek in eigen netwerk of een opvangplek van VidK. In totaal zijn in 2020 48 cliënten doorverwezen naar de nachtopvang. Dit aantal lag waarschijnlijk door Covid-19 hoger dan eerder jaren, omdat meer mensen hun plek in het eigen netwerk (tijdelijk) verloren. Met name tijdens de eerste golf, merkten we dat mensen uit huis werden gezet omdat huiseigenaren het aantal mensen in huis wilden beperken.

De nachtopvang in Eindhoven is als opvangplek niet exclusief bedoeld voor afgewezen vluchtelingen. Het is een sobere nachtopvang waar ook de 'reguliere

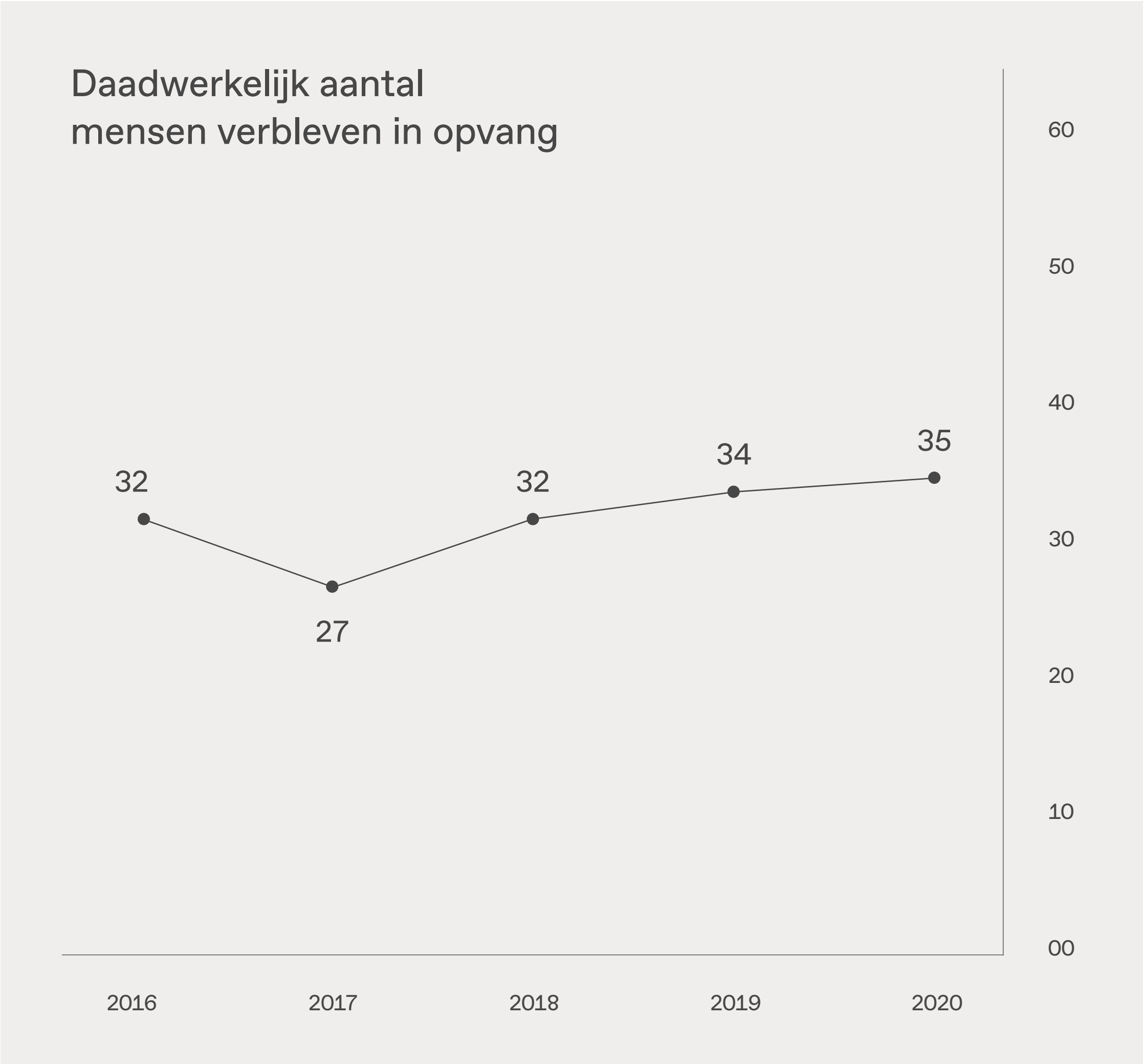
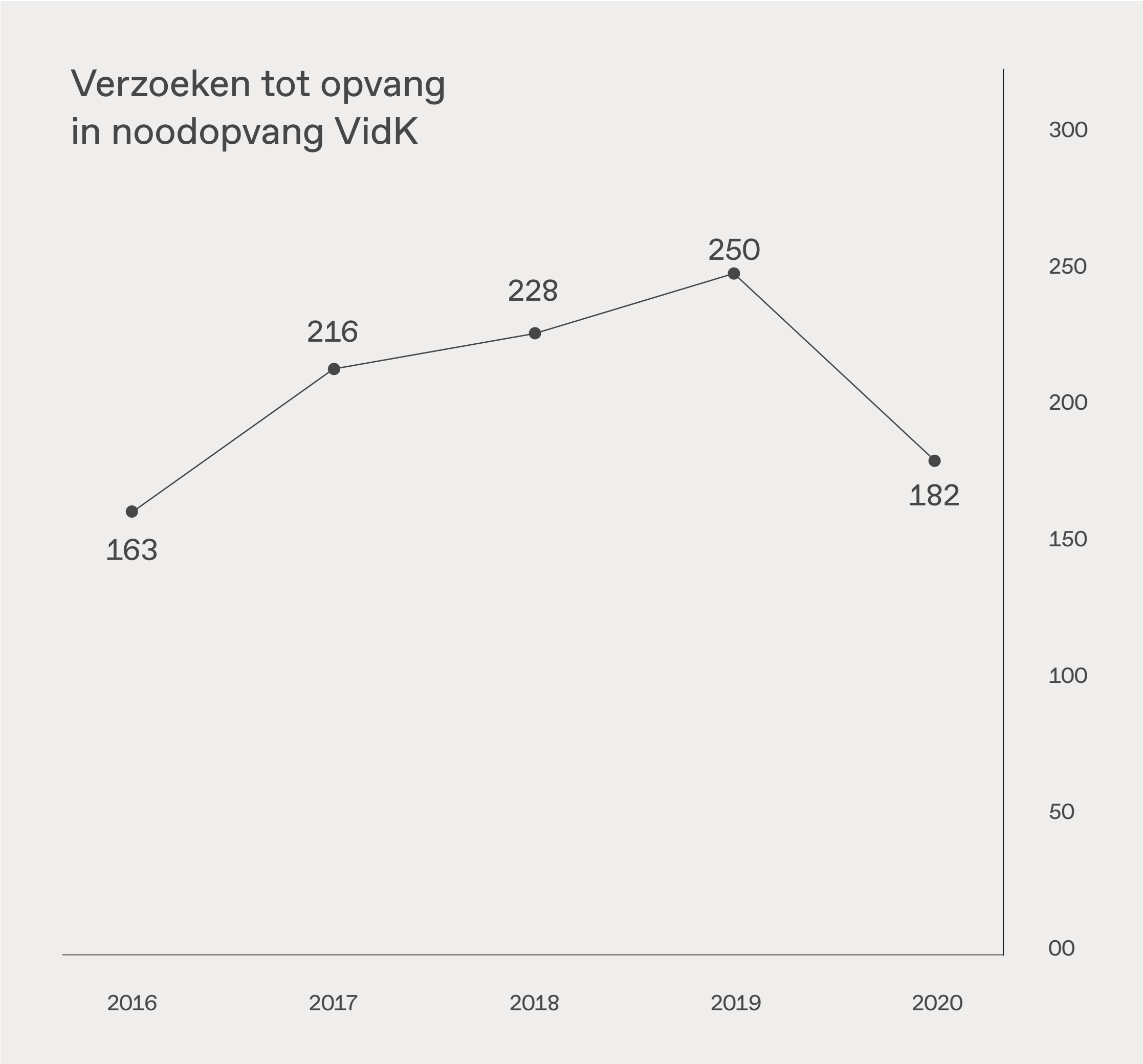
daklozen' binnen de gemeente Eindhoven worden opgevangen. Deze groep is vanuit een andere achtergrond en problematiek op straat beland. Meerdere jaren heeft VidK erop gewezen de nachtopvang mede om deze reden ongeschikt te vinden voor haar doelgroep, met name voor vrouwen en voor cliënten met psychische problemen en/of zwaar medicatiegebruik. In 2021 moet blijken of ontwikkelingen in de Maatschappelijke Opvang (MO) hier verandering in zal kunnen brengen.

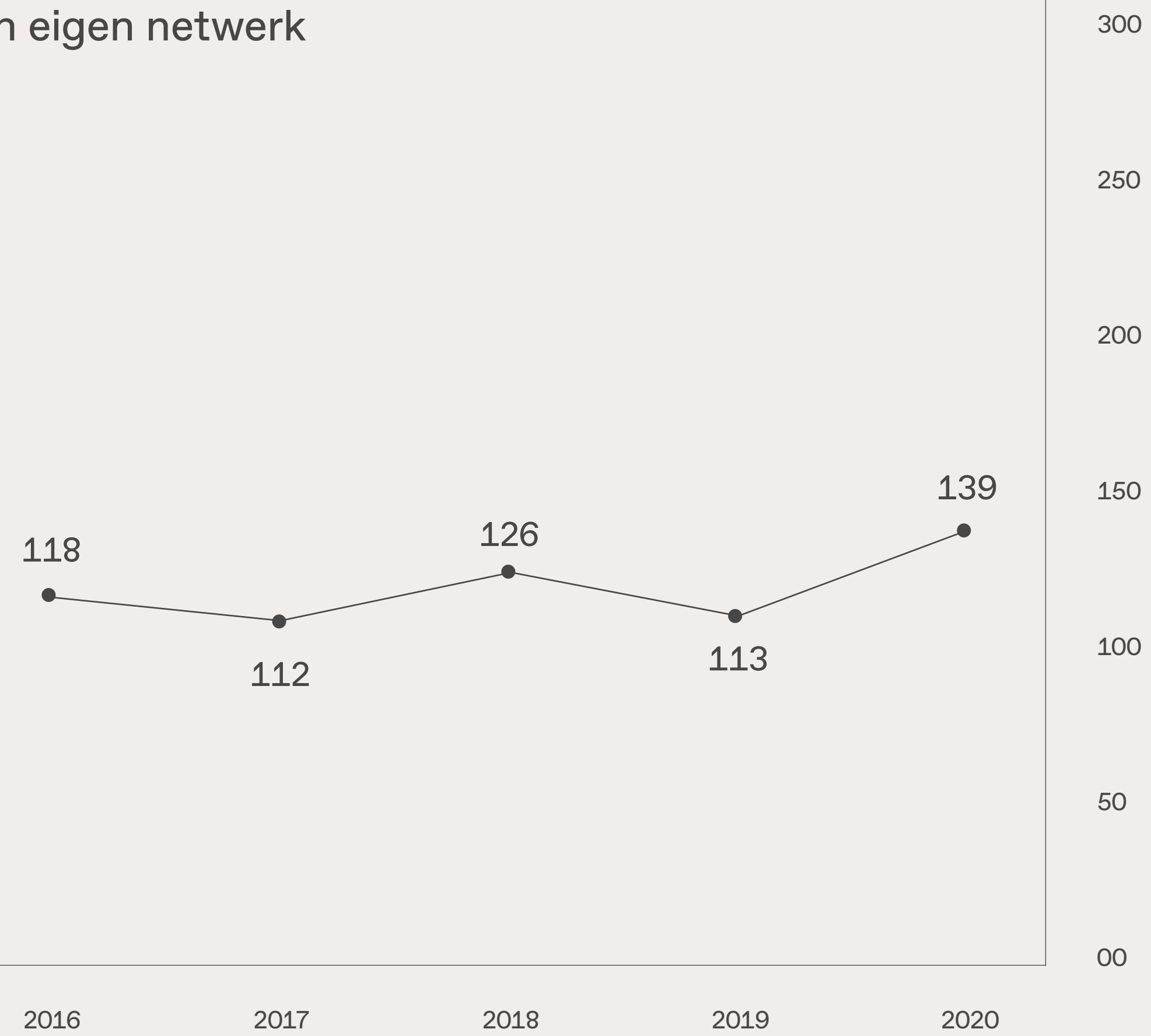
48

In totaal zijn in 2020 48 cliënten doorverwezen naar de nachtopvang.

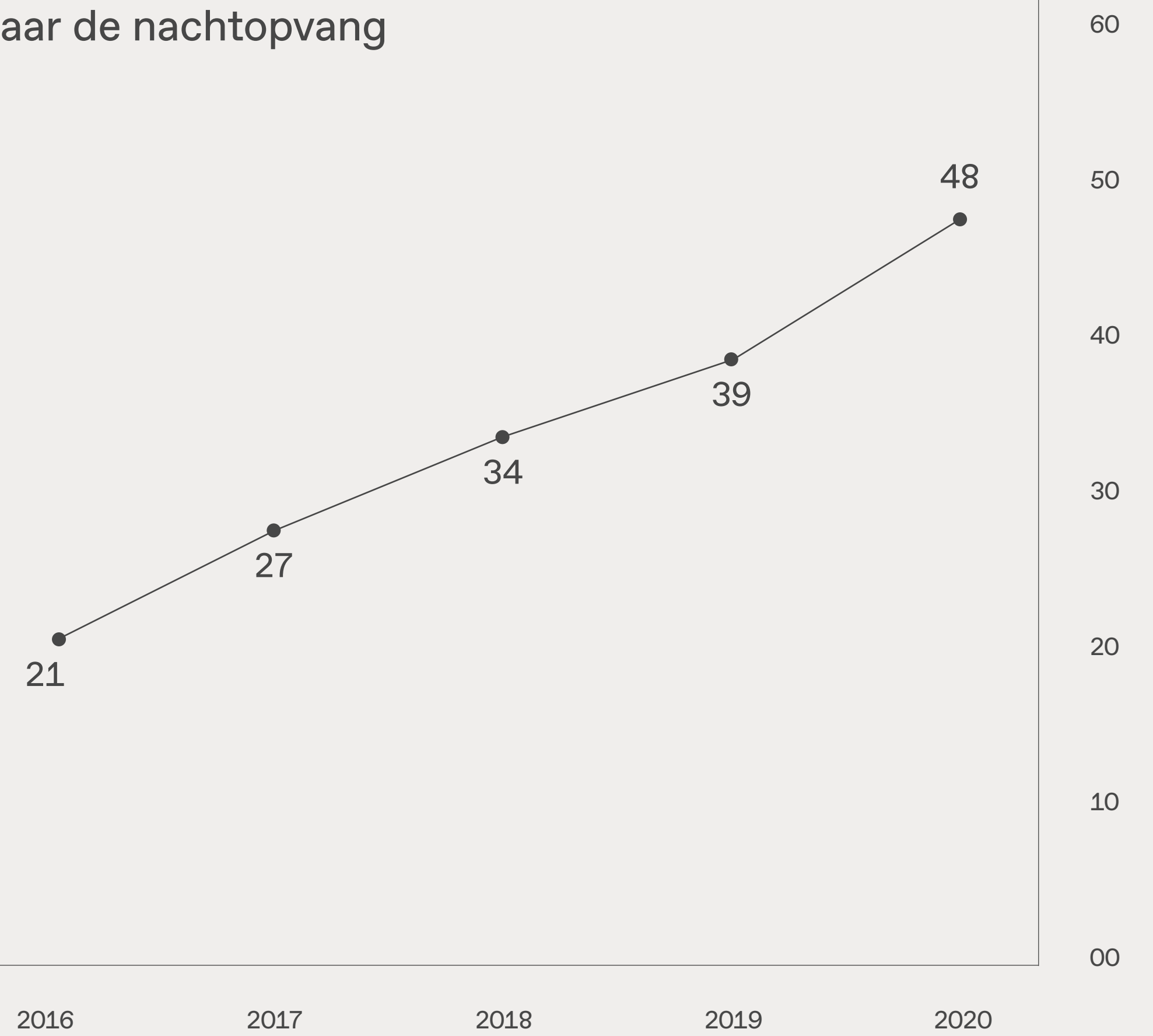
opvangondersteuning

Aantal mensen verbleven
in eigen netwerk

Aantal doorverwijzingen
naar de nachtopvang

4. de LVV in 2020

In 2018 werd duidelijk dat Eindhoven vanaf 2019 een van de vijf pilotsteden zou worden voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Het doel van de pilot is om opvang te bieden en meer duurzame oplos-singen te vinden voor afgewezen vluchtelingen door middel van samenwerking tussen ketenpartners (IND, DT&V, vreemdelingenpolitie, gemeente en NGO's). Het uitgangspunt hierbij is dat verblijf in de illegaliteit in Nederland voor veel mensen een onwenselijke situatie is en geen duurzame toekomstoplossing biedt. Om tot oplossingen te komen zouden vertegenwoordigers van de IND en DT&V beleidsruimte krijgen om naar creatieve oplossingen te kunnen zoeken. Ondanks dat dit potentieel tot doorbraken zou kunnen leiden in vastgelopen dossiers, hadden we aanvankelijk ook onze bedenkingen of we mee zouden doen. Een van de vragen die voor ons speelde was: kunnen we onze eigen identiteit als stichting en onze vertrouwensrelatie met cliënten behouden bin-nen dit samenwerkingsverband?

Daarnaast was het aanvankelijk nog de vraag of er een onvoorwaardelijke opvang-voorziening zou blijven bestaan naast de LVV.

Uiteindelijk is in Eindhoven de BBBB als vangnet blijven bestaan naast de LVV. Zo blijft de gemeente Eindhoven voorkomen dat er mensen op straat komen. Ook is afgesproken dat vluchtelingen toestemming moeten geven voor bespreking in LVV-verband. Dit maakt het mogelijk dat we in de overleggen als belangenbehartiger op kunnen blijven treden. Na deze toezeggingen konden we begin 2019 besluiten om mee te doen aan de LVV.

In 2020 heeft de pilot verder vorm gekregen. We hebben de samenwerking met de ketenpartners, onder gemeente-regie, verder verbeterd. We weten elkaar aanzienlijk sneller te vinden en dat zorgt ervoor dat onduidelijkheden snel uit de lucht zijn. Daarnaast is gebleken dat alle onderlinge verschillen goed bespreekbaar zijn geworden.

In de praktijk blijken onze partners niet de ruimte te hebben gekregen van het Rijk om eerder ingenomen standpunten en beslissingen binnen de eigen organisatie te heroverwegen of daarvan af te wijken

In 2021 zullen we een boekje uitbrengen met ervaringen van vluchtelingen met de LVV

Helaas heeft dit nog nauwelijks tot doorbraken geleid op vastgelopen dossiers. Ook heeft het slechts in een zeer klein aantal gevallen ertoe geleid dat procedures minder lang duren. In de praktijk blijken onze partners niet de ruimte te hebben gekregen van het Rijk om eerder ingenomen standpunten en beslissingen binnen de eigen organisatie te heroverwegen of daarvan af te wijken. De informatie die gedeeld wordt is grotendeels al bekend, of hadden we ook via onze directe contacten met de partners kunnen verkrijgen. De resultaten die hierdoor in procedures worden bereikt, zijn resultaten die we veelal buiten de LVV hadden kunnen bereiken.

Deze problematiek is op meerdere niveaus aan de orde gesteld. Bij de gemeenteambtenaren, de wethouder, de lokale stuurgroep, maar ook landelijk in verschil-ende overleggen met ambtenaren van het ministerie van Justitie en Veiligheid en politici. Naast de overleggen lokaal en landelijk, neemt VidK ook actief deel aan de overleggen met andere NGO's om ervaringen en strategieën uit te wisselen. Omdat de pilot sterk verschilt in de verschil-lende steden, net als de vertrekpunten, blijft het interessant om constant met elkaar uit te wisselen waar we staan, waar we naar toe willen en welke beperkingen en mogelijkheden iedereen ziet.

Als extra focus binnen de LVV, heeft Eindhoven activering en stabilisering van GGZ problematiek. Dankzij financiering binnen het LVV project, hebben we de mogelijkheid gekregen om een veel groter aantal cliënten te begeleiden naar een opleidingsplek bij Het Ambachtshuis of bij een andere particuliere opleiding. Ook al betreffen het veelal geen erkende opleidingen, is het wel ontzettend waardevol voor onze cliënten om een opleiding tot bijvoorbeeld kapper, schilder of tassen-ontwerper te volgen. De inzet was ook om reguliere opleidingsplekken te creëren voor afgewezen vluchtelingen. Echter, naast de vijf plekken die we al hadden bij het Summa College, zijn er geen nieuwe plekken bijgekomen, mede omdat er binnen de regelgeving geen extra ruimte vrij gemaakt kan worden.

Op het gebied van stabilisatie van GGZ-problematiek, lopen wij en de gemeente aan tegen de lange wachtlijsten in de GGZ-zorg. Mogelijk hebben we specifiek voor LVV-clients een kleine ingang gevonden bij de GGZe, maar het lijkt er op dat de problematiek ook in 2020 nog niet duurzaam is opgelost. We blijven zoeken naar duurzame samenwerkingspartners. Hoofdstuk 6 gaat hier verder op in.

5. begeleiding

Het inwilligingspercentage van eerste, tweede en opvolgende asielaanvragen bij de IND ligt laag, in 2019 was dit 22%. Dit lage inwilligingscijfer zorgt ervoor dat een groot aantal mensen die, om wat voor reden dan ook, niet terug kunnen keren, op straat komen te staan nadat de asielaanvraag afgewezen is. Een deel van deze mensen roept de ondersteuning van VidK in.

Na een dossieranalyse maakt het team van VidK een inschatting of begeleiding naar een nieuwe procedure, doormigratie of terugkeer haalbaar en mogelijk is. De begeleiding van VidK is er enerzijds op gericht om te werken aan een duurzaam toekomstperspectief en anderzijds is het er op gericht cliënten te ondersteunen bij het maken van een keuze voor de toekomst. Een deel van de begeleiding vond in 2020 plaats in het kader van een gemeentelijk project (cliëntbegeleiding, BBBB-begeleiding, of LVV-begeleiding).

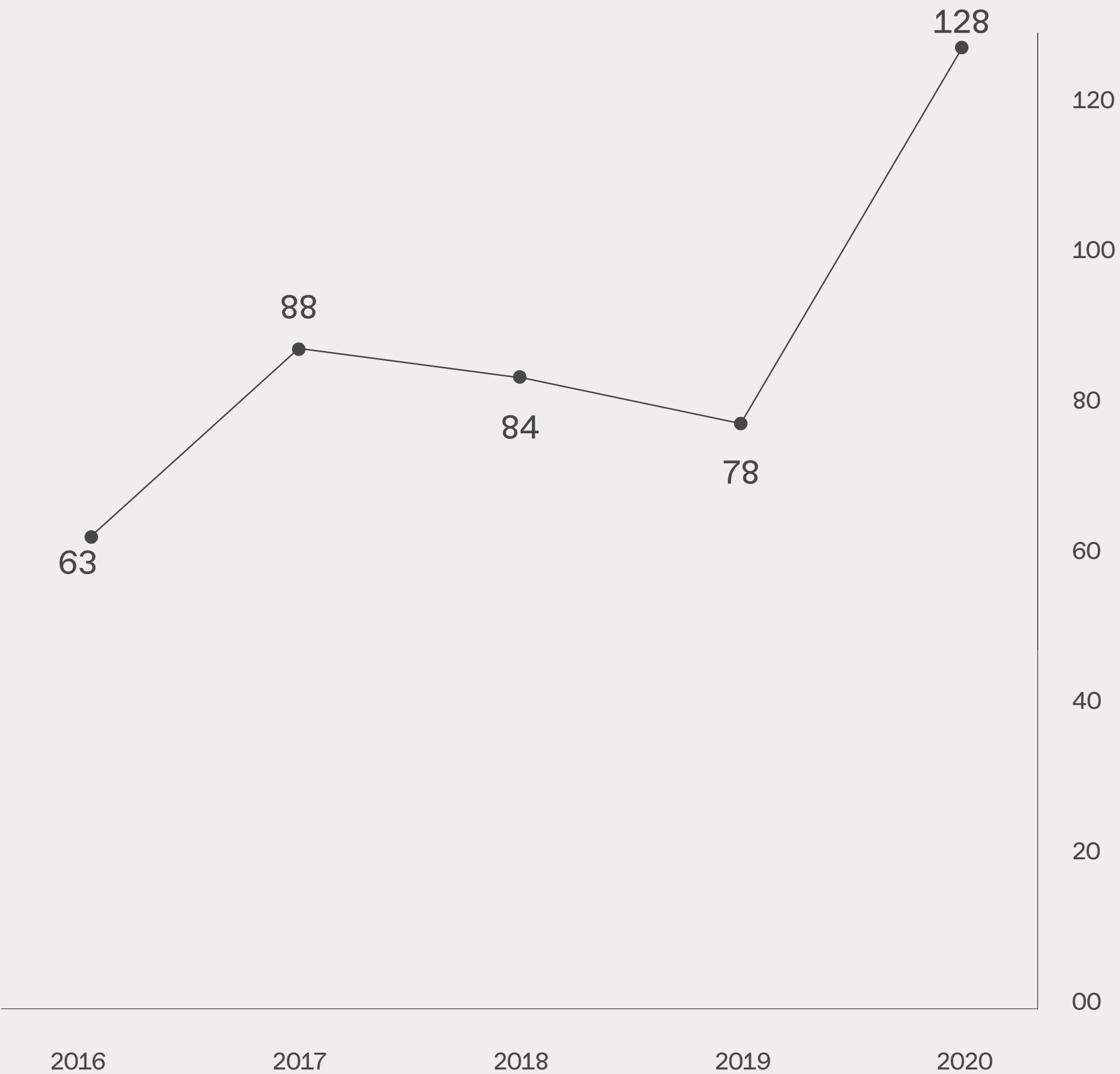
In 2020 hebben we 128 individuele trajecten begeleid. Dit aantal lag hoger dan voorgaande jaren, omdat we meer cliënten sociale begeleiding hebben aangeboden. Naast individuele begeleiding bieden we ook groepstrainingen toekomstoriëntatie. Vanwege Covid-19 konden we slechts twee toekomstgerichte trainingen geven dit jaar. Aan het einde van dit hoofdstuk is daar meer over te lezen.

Type intensieve individuele begeleiding 2020

welk traject werd doorlopen/voorbereid	
18	Uitstel van vertrek op medische gronden
2	Vergunning op humanitaire gronden
34	Opvolgende aanvraag
5	Verblijf bij partner
7	8 EVRM
19	Chavez
6	Kinderpardon
4	Terugkeer
2	Buitenschuld/terugkeer
41	Sociale begeleiding (voor 29 van deze cliënten liep ook een juridisch traject)
19	Basisrechten
157	Totaal trajecten
128	Totaal verschillende personen

Individuele cliëntbegeleiding

2020 uitgelicht

in totaal werden	128	cliënten intensief begeleid
er werden	50	trajecten afgerond
dit betrof	13	sociale trajecten en 37 (sociaal-)juridische trajecten
van de 37 (sociaal-)juridische trajecten hebben we	33	trajecten met een positief resultaat af kunnen ronden

De betreffende cliënten ontvingen een verblijfsvergunning, uitstel van vertrek op medische gronden, een vergunning in een ander land, of verkregen opnieuw recht op overheidsopvang omdat ze een opvolgende asielaanvraag hadden ingediend. Onze medewerkers verrichten een groot deel van het voorbereidende werk van een nieuwe procedure. Dit vraagt kennis van het vreemdelingenrecht en creatief denkvermogen om nieuwe mogelijkheden voor onze cliënten te creëren. De medewerkers en vrijwilligers ontvangen daarom scholing om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen in het vreemdelingenrecht.

type uitstroom juridisch

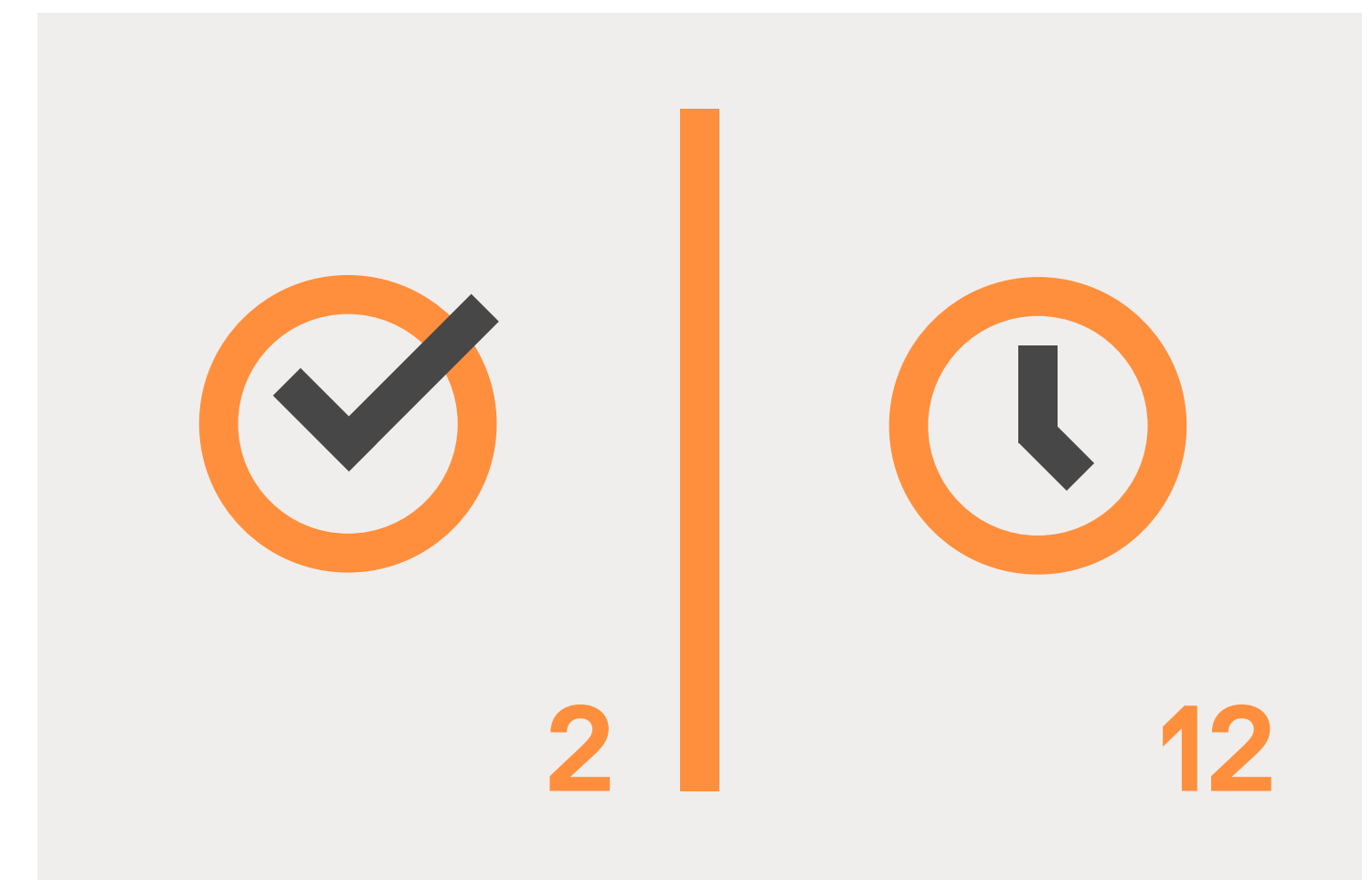

asiel

Na begeleiding door VidK kregen twee cliënten alsnog een asiolvergunning omdat bleek dat zij recht hadden op bescherming. Daarnaast zijn 12 herhaalde asielaanvragen ingediend waar niet direct op is beslist: zij kregen weer recht op overheidsopvang. Op dit moment zijn de wachtlijsten bij de IND bijzonder lang. In sommige gevallen zit er meer een jaar tussen indiening van de herhaalde asielaanvraag en het gehoor bij de IND. Hierdoor wachten we nog altijd op beschikkingen in bijna alle asielprocedures. Tijdens de eerste Covid-19 golf lagen de IND en DT&V helemaal stil, waardoor de wachttijden nog verder zijn opgelopen en alle procedures vooruit zijn geschoven.

De begeleiding die door VidK werd geboden in de verschillende procedures verschilde, maar betrof onder andere ondersteunen bij het verkrijgen van documenten uit het land van herkomst, het inzetten van een expert om veldonderzoek in het land van herkomst te doen, het onderzoeken van documenten op echtheid

en voorbereiding op de gehoren bij de IND. Dit is een zeer intensieve vorm van begeleiding en vraagt veel kennis en kunde van onze medewerkers. Door middel van het zoeken naar creatieve mogelijkheden om alsnog bewijsmaterialen te verzamelen, worden fouten of onduidelijkheden uit de eerste procedure rechtgezet. Ons hoge slagingspercentage laat dan ook zien dat afgewezen vluchtelingen, met de juiste ondersteuning, in staat zijn om de benodigde bewijsmaterialen te verzamelen.

Na begeleiding door VidK kregen twee cliënten alsnog een asiolvergunning. Daarnaast zijn 12 herhaalde asielaanvragen ingediend waar niet direct op is beslist.

het verhaal van Babak

Halverwege 2018 kwam Babak bij ons in de opvang. Babak komt uit Kabul, Afghanistan. Hij was na het overlijden van zijn vader de enige man in het gezin. Toen zijn moeder ernstig ziek werd, zag hij geen andere optie, dan te gaan werken als tolk voor de NAVO-troepen. Hij kon geen andere baan vinden en de medicatie voor zijn moeder moest betaald worden. Babak had al enkele cursussen Engels gevolgd en sprak voldoende Engels om als tolk te kunnen werken. Hij wist dat het gevaarlijk werk zou zijn. Hij werd direct aangenomen en na een introductiecursus van drie weken, werd hij naar Camp Leatherneck gestuurd en van daaruit naar een basis in de provincie Helmand. Of zoals Babak het zelf vaak omschreef, de provincie HELmand.

Na een tijdje als tolk voor de afdeling logistiek gewerkt te hebben, werd hij daarna meegestuurd met de autopatrouilles. Samen met de NAVO militairen (Amerikanen en Georgiërs) ging hij naar dorpen en legde contact met de plaatselijke bevolking.

Ondertussen kreeg hij meerdere malen doodsb bedreigingen, zowel van Taliban als van andere Afghanen, aangezien tolken als verraders worden gezien, omdat ze de buitenlandse troepen helpen. Hij bracht zijn “person of contact” binnen het leger op de hoogte en kreeg te horen dat zolang hij voor hen werkte, ze hem veiligheid zouden bieden.

Terwijl hij op patrouille was met militairen, was er aanval vlakbij een dorp waar de Taliban aan de macht was. In de chaos van de explosie en het stof raakte Babak de militairen kwijt. Hij kwam ten val en viel in handen van zo’n 10-15 mannen, die hem gruwelijk mishandelden. Gelukkig kwamen de militairen terug om hun tolk te redden. Babak kreeg een aantal dagen verlof na deze aanval en vroeg toestemming om terug te reizen naar Kandahar, omdat zijn moeder inmiddels was overleden. Eenmaal weg uit Helmand gaf hij te kennen dat hij wilde stoppen met het werk. Hij wilde simpelweg zijn leven er niet voor geven. Op deze beslissing werd met

weinig begrip gereageerd en Babak moest zelf zijn vlucht terug naar Kabul betalen.

Babak ontvluchtte Afghanistan en kwam na een lange reis via verschillende landen in Nederland terecht. Hier overlegde hij tijdens zijn asielaanvraag zijn tas-ker (een erkend Afghaans identiteitsdocument), een certificaat van de introductiecursus die hij als tolk had gevolgd en een folder van de “Graduation Ceremony” van deze introductiecursus, waarin alle cursisten genoemd werden, waaronder hijzelf. Daarnaast had hij ook nog een getuigschrift van de Georgische troepen voor zijn “outstanding support” aan het 31ste bataljon en foto’s van hemzelf met NAVO militairen in uniform in het veld. En wat concludeerde de IND? Zijn werkzaamheden als tolk werden niet geloofwaardig geacht, want uit de certificaten en foto’s bleek niet waar hij precies aan deelgenomen had en hoe hij troepenmachtes had ondersteund.

In de chaos van de explosie en het stof raakte Babak de militairen kwijt. Hij kwam ten val en viel in handen van zo’n 10-15 mannen, die hem gruwelijk mishandelden.

Samen met Babak zijn we aan de slag gegaan om bewijzen te vinden van zijn werkzaamheden. We hebben o.a. contact gelegd met de Afghaanse bank voor bewijs van betalingen van zijn loon, we hebben contact gelegd met zowel het Amerikaanse als Georgische leger, we hebben getracht militairen met wie hij gewerkt had te contacteren via Facebook en we hebben contact gelegd met de Amerikaanse organisatie MEP, waar de tolken officieel in dienst waren. We kregen helaas bijna overal nul op het rekest, maar wel een werkgeversverklaring van de MEP. Helaas bleek op deze werkgeversverklaring de einddatum van zijn in dienst zijn niet overeen te komen met de datum die Babak zelf had verklaard bij de IND, waardoor ook de periode van doodsb bedreigingen aan zijn adres niet meer kloppend was. Babak is ernstig getraumatiseerd en vanaf zijn aankomst in Nederland is door verschillende artsen vastgesteld dat hij geheugen- en concentratieproblemen heeft en daarom moeite heeft met het herinneren van data. Al met al leverde deze pogin-

gen om bewijs te vinden en de problemen om de data kloppend te krijgen in zijn verhaal heel erg veel stress op bij Babak en hij gaf aan dit niet meer aan te kunnen. Uit de gesprekken die Dianne, zijn begeleider, voerde met Babak bleek op basis van het gedrag en uitspraken van Babak dat hij geen praktiserend moslim was. Dianne vroeg er voorzichtig naar en dit heeft vervolgens veel losgemaakt bij Babak. Urenlang hebben ze gesproken over zijn visie op de Islam, de traumatische ervaringen van hem en zijn familie met extremistische moslims, zijn zoektocht naar steun en troost vanuit een Godheid, zijn kennismaking met het Christendom, religies in het algemeen, het leven na de dood, etc. Het waren zeer interessante gesprekken. Al snel werd duidelijk: Babak is een overtuigd atheïst. Toen hij hoorde dat hij daar ook eventueel asiel op zou kunnen aanvragen (atheïsme wordt niet geaccepteerd in Islamitisch Afghanistan), vroeg hij Dianne om te stoppen met verder te zoeken naar bewijzen van zijn werkzaamheden als tolk. Na overleg met een goede advocaat en een

gedegen voorbereiding voor zijn opvolgende aanvraag op grond van atheïsme, vertrok Babak begin vorig jaar naar Ter Apel.

Door de lange wachttijden bij de IND heeft Babak ruim 1,5 jaar moeten wachten op zijn gehoor. Ondertussen veranderde het beleid van de IND m.b.t. Afghaanse tolken en hoefde er alleen maar bewezen te worden dat iemand als tolk gewerkt had voor buitenlandse troepen en niet meer de individuele bedreigingen. Na overleg met de advocaat en cliënt, werd daarom alsnog de werkgeversverklaring van MEP naar IND gestuurd.

Afgelopen 15 december was het zover, Babak kreeg zijn gehoor. Heel snel daarna kwam ook het verlossende antwoord. Babak had zijn positieve beschikking gekregen!

Door de lange wachttijden bij de IND heeft Babak ruim 1,5 jaar moeten wachten op zijn gehoor.

chavez-vergunning

Naast de asielvergunningen, kregen vijf van onze cliënten een 'Chavez vergunning'. Een vergunning die hen het recht verschaft om in Nederland te verblijven bij hun kind met Nederlandse nationaliteit. Dankzij deze vergunning kunnen onze cliënten de ouders voor hun kinderen zijn die ze willen zijn. Ze hoeven niet langer ergens anders te verblijven, omdat ze bang zijn dat ze hun gezin in gevaar brengen vanwege hun onrechtmatige verblijf in Nederland. Ook kunnen ze nu werken en hun gezin van inkomen voorzien; dit is iets waar veel van onze cliënten lang naar uit hebben gekeken.

BOVEN: Vijf van onze cliënten kregen een 'Chavez vergunning'. ONDER: Dankzij deze vergunning kunnen onze cliënten de ouders voor hun kinderen zijn die ze willen zijn.

5

uitstel van vertrek op medische gronden en een medische vergunning buitenschuld

Vier cliënten kregen uitstel van vertrek op medische gronden, in het kader van artikel 64, en kregen daardoor weer (tijdelijk) recht op overheidsopvang. Voor deze cliënten werd erkend dat ze niet in staat zijn om te reizen of er is vastgesteld dat er geen adequate behandeling mogelijk is voor gezondheidsproblemen in de landen van herkomst. Uitstel van vertrek op medische gronden wordt maar zelden verleend en het is moeilijk om het te verkrijgen. Het vergt dan ook veel voorbereidingstijd en uitzoekwerk van onze medewerkers zoals uit volgend voorbeeld blijkt.

Verder heeft één van onze cliënten een vergunning buitenschuld medisch gekregen, omdat hij buiten zijn schuld om vanwege medische redenen niet kan terugkeren. Het betrof een ernstig fysiek en psychisch zieke man uit Somalië die lange tijd bij alle organisaties buiten beeld was. Hij leefde op straat en kwam daar in contact met Bemoeizorg, een organisatie die zich richt op mensen met verslavings- en/of psychische

problemen die zorgmijddend zijn. Uiteindelijk werd hij opgevangen door het Leger des Heils en kreeg hij de mogelijkheid om tot rust te komen in hun opvang. Na

Vier cliënten kregen uitstel van vertrek op medische gronden, in het kader van artikel 64, en kregen daardoor weer (tijdelijk) recht op overheidsopvang.

vele overleggen met gemeente, Bemoeizorg, politie, IND en DT&V werd geconcludeerd dat de problematiek van meneer dermate ernstig was dat hij niet terug kon keren naar Somalië. We hadden een aanvraag op schrijnendheid voor hem ingediend. Uiteindelijk besloot de IND dat er inderdaad een oplossing voor meneer moest komen en dat het juiste kader een buitenschuld medisch was. Deze vergunning heeft onze cliënt rust en zekerheid gegeven zodat hij vanuit een veilige omgeving weer een stabiel leven op kan bouwen.

het verhaal van Ayaan

In de eerste procedures van Ayaan geloofde de IND niet wie zij was en uit welke stad zij kwam, omdat ze geen documenten had om dat te bewijzen. Ze geloofden slechts, op basis van een taalanalyse, dat ze Somalisch was. Aangezien het aantonen van je identiteit, herkomst en nationaliteit de eerste horde is die je moet nemen om je asielverhaal geloofwaardig te maken, trokken we alles uit de kast om bewijs te vinden. Ayaan was namelijk een alleenstaande vrouw, tot haar grote verdriet ook zonder kinderen, en ze kon echt niet terug naar Somalië.

Ayaan moest naar de Somalische ambassade in Brussel om identiteitsdocumenten op te vragen. Het is voor onze cliënten altijd spannend om de grens over te gaan, hoewel er eigenlijk zelden problemen optreden. Ayaan was echter, zoals zo vaak in haar leven, op het verkeerde moment op de verkeerde plek. Op 22 maart was ze net in Brussel, toen er op meerdere plaatsen in de stad aan IS gelieerde terroristen aanslagen gepleegd werden waarbij 35 mensen om het leven kwamen. Daar

sta je dan, in een vreemd land, zonder papieren, terwijl er een klopjacht gaande is. Ayaan werd aangehouden maar mocht gelukkig meteen weer door. Uiteindelijk kreeg ze haar Somalische papieren.

Vol goede hoop dienden we de asielaanvraag in. Helaas mocht het niet baten. Al na enkele dagen werd Ayaan opnieuw afgewezen. Documenten uit Somalië werden door de Nederlandse autoriteiten niet geaccepteerd als bewijs, omdat een degelijke basisadministratie (BRP) in Somalië ontbreekt.

Ayaan zat vast in een vicieuze cirkel: Haar asielrelaas werd niet beoordeeld omdat ze haar identiteit en herkomst niet geloofwaardig kon maken, terwijl het verkrijgen van door Nederland erkende Somalische documenten min of meer onmogelijk is. Aan het veldwerkrapport werd weinig waarde gehecht.

Door alle stress ging het ook steeds slechter met Ayaans gezondheid. Ze had al suikerziekte, waarvoor ze in eerste instantie geen medicatie hoefde te gebruiken.

De steeds wisselende slaapplekken in combinatie met ongezond eten zorgden er echter voor dat de suikerziekte van Ayaan snel verergerde. Ze moest medicatie gaan gebruiken, voor de rest van haar leven. Dit bood aanknopingspunten voor ons om te onderzoeken of het voor Ayaan mogelijk zou zijn om uitstel van vertrek op medische gronden te verkrijgen.

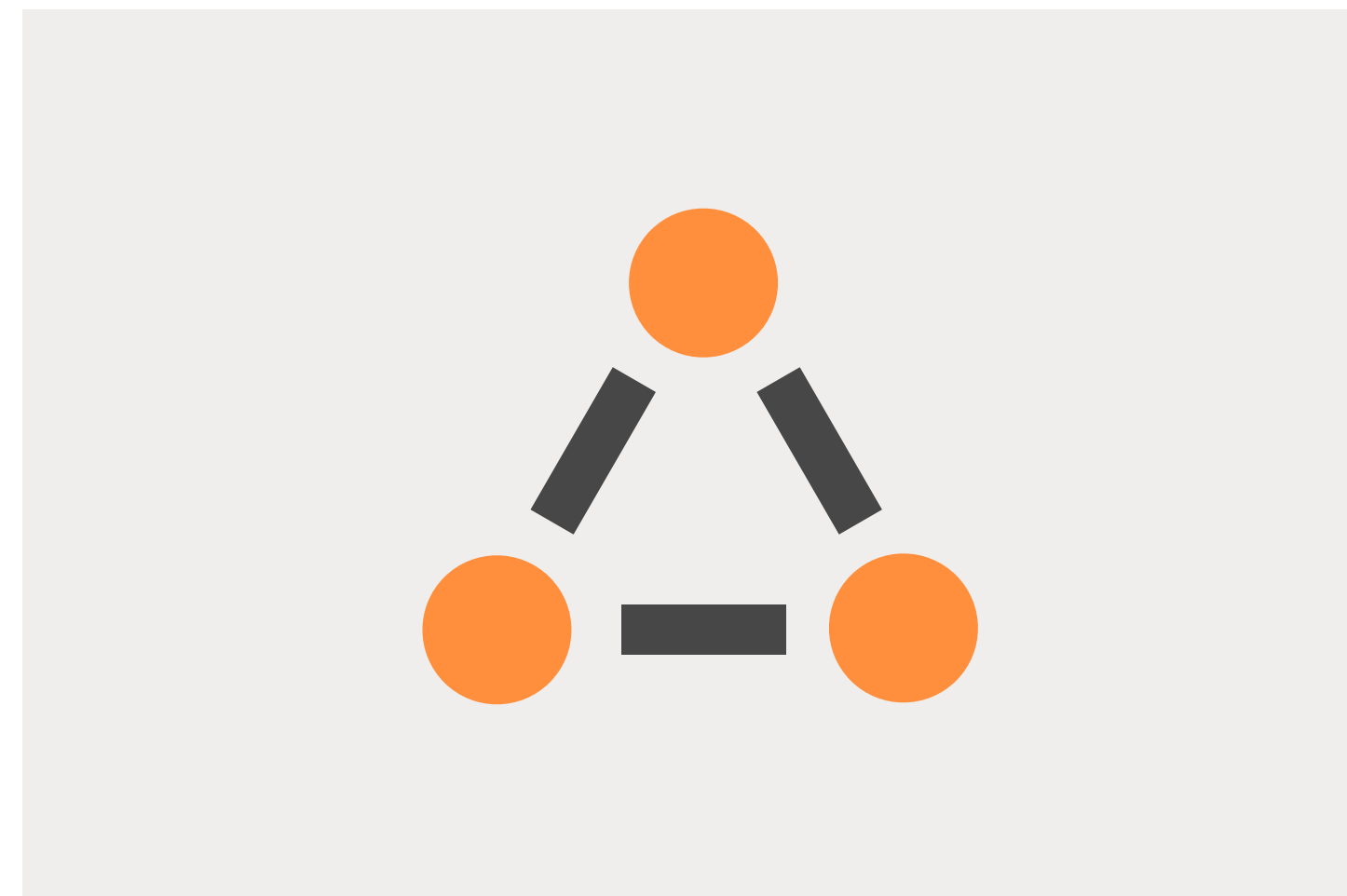
Op basis van actuele landeninformatie bleek er geen geregistreerde medicatie aanwezig te zijn in het land, dus ook niet voor suikerziekte. Met het team besloten we een artikel 64 aanvraag te doen (uitstel van vertrek op medische redenen) en deze werd ingewilligd. Ayaan verblijft nu in een AZC. Als de situatie in Somalië niet verbetert kan ze over 1 à 2 jaar een medische verblijfsvergunning voor langere tijd aanvragen.

Het is fijn voor Ayaan dat ze een meer stabiele woonomgeving heeft kunnen krijgen in het AZC, maar hoe wrang is het dat je uiteindelijk alleen ‘dankzij’ een ongeneeslijke ziekte rechtmatig verblijf in Nederland kan krijgen?

Ayaan zat vast in een vicieuze cirkel: Haar asielrelaas werd niet beoordeeld omdat ze haar identiteit en herkomst niet geloofwaardig kon maken, terwijl het verkrijgen van door Nederland erkende Somalische documenten min of meer onmogelijk is.

terugkeer en doormigratie

VidK ondersteunt afgewezen vluchtelingen en andere ongedocumenteerde derdelanders bij vrijwillige en duurzame terugkeer. Op het moment dat een cliënt aangeeft terug te willen keren of als dit in een gesprek met cliënt naar voren komt, kunnen we ondersteunen bij terugkeer. De begeleiding is met name gericht op het herstellen van een netwerk in het land van herkomst en op het onderzoeken met cliënten welke kennis en kwaliteiten zij nog willen ontwikkelen voordat ze terugkeren. Wij ondersteunen in dergelijke gevallen om de terugkeer zo soepel mogelijk te laten verlopen door cliënt de benodigde informatie te geven en in contact te brengen met de juiste organisaties. We hebben in 2020 één cliënt begeleid bij vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst. Daarnaast is één cliënt doorgemigreerd naar Canada. Zij heeft dit grotendeels zelfstandig kunnen regelen.

Herstellen van netwerk en het opbouwen van kwaliteiten

verblijf bij partner

Er zijn verschillende manieren om rechtmatig bij je partner in Nederland te verblijven. Een van de manieren is om terug te keren naar je land van herkomst of een buurland met een Nederlandse ambassade en daar de aanvraag voor verblijf bij de Nederlandse partner te starten. Twee van onze cliënten hebben op deze manier in 2020 een vergunning gekregen. Ze zijn teruggekeerd naar hun land van herkomst en hebben de aanvraag daar gestart. Het verhaal van Ahmed laat zien hoe zo'n proces kan verlopen en welke obstakels onderweg overwonnen moeten worden.

Terug naar het land van herkomst en daarna terug naar Nederland

het verhaal van Ahmed

Ahmed is in 2010 uit Libië gevlucht en heeft in Nederland asiel aangevraagd. Zijn asielaanvraag werd afgewezen, maar al snel leerde hij zijn Nederlandse vrouw kennen waarmee hij in juni 2014 een geregistreerd partnerschap is aangegaan. Na jaren ongedocumenteerd samengewoond te hebben, besloot Ahmed om zijn verblijf te legaliseren. Op de achtergrond hebben we Ahmed begeleid bij het verkrijgen van de juiste documenten voor de aanvraag, we hebben voor hem actief bemiddeld bij de verschillende autoriteiten in Nederland en Egypte en we hebben het echtpaar sociaal ondersteund om deze moeilijke periode door te komen.

Om legaal bij zijn partner in Nederland te verblijven moest Ahmed een Machtiging Voorlopig Verblijf (MVV) aanvragen. Een MVV vraag je echter niet aan in Nederland, maar op een Nederlandse ambassade in (of in een buurland van) het land van herkomst. Voor Ahmed betekende dit dat hij moest terugkeren naar

Libië en vervolgens bij de Nederlandse ambassade in Egypte een MVV aan moest vragen. Zijn vrouw heeft vervolgens in Nederland bij de IND een verzoek ingediend voor Ahmed om bij haar te verblijven in Nederland. Verder moesten ze onder andere aantonen dat zijn vrouw voldoende inkomen heeft, aantonen dat het gaat om een duurzame relatie en Ahmed moest zijn inburgeringsexamen behalen in het land van herkomst. In juli 2019 startten Ahmed en zijn vrouw dit proces. Ahmed keerde terug en hij slaagde met vlag en wimpel voor zijn inburgeringsexamen. Zijn partner diende vervolgens in Nederland de aanvraag in met foto's van gezamenlijke kerstvieringen, uitjes en etentjes. Ook hebben ze een uitgebreide vragenlijst van de IND beantwoord.

Eind april 2020 kwam het verlossende woord: de IND had de aanvraag van Ahmed ingewilligd. Op de Nederlandse ambassade in Caïro kon hij een afspraak maken om zijn MVV op te halen. Feest! Maar al snel kwam de volgende tegenslag. Covid-19 had zich inmiddels over de gehele wereld verspreid en zo ook in Egypte. De ambassade was dicht, maar de MVV moest na de inwilliging van de IND binnen drie maanden worden opgehaald. Deze termijn gingen we niet halen, want het zag er niet naar uit dat de ambassade open zou gaan. Gelukkig ging de ambassade na negen maanden weer open en kon Ahmed zijn MVV gaan opha-

len. Alles opgelost? Nee, helaas niet. Ahmed kwam met zijn tijdelijke Libische paspoort Egypte niet in. De Nederlandse ambassade kon niets voor hem betekenen. Ahmed was welkom bij de ambassade, maar het is aan de Egyptische autoriteiten om hem het land te laten betreden. Ahmed zat 'vast' in Libië. Meerdere dagen heeft hij bij de grens gewacht in de hoop dat er een wisseling van grenswacht zou plaatsvinden en een milder persoon de wacht kwam houden. Mogelijk liet deze persoon hem wel Egypte betreden. Helaas mocht het niet baten en Ahmed keerde terug naar zijn familie. Ahmed moest eerst een nieuw paspoort aanvragen. Eindelijk werd Ahmed begin oktober 2020 toegelaten tot Egypte en kon hij bij de Nederlandse ambassade terecht. Zijn MVV werd goedgekeurd en eind oktober 2020 kon Ahmed, na meer dan een jaar, eindelijk naar zijn vrouw en naar huis. Inmiddels is hij ook in het bezit van een verblijfsvergunning voor verblijf bij zijn Nederlandse partner.

Eind april 2020 kwam het verlossende woord: de IND had de aanvraag van Ahmed ingewilligd.

individuele sociale begeleiding gericht op de toekomst

In 2020 hebben we deze vorm van begeleiding 41 keer gegeven. Hieronder is een voorbeeld te vinden van een van onze trajecten.

Naast de sociaal-juridische begeleiding bieden we ook individuele sociale begeleiding vanuit de krachtwerk methodiek. Wanneer we onze cliënten sociaal-juridisch begeleiden, hebben we altijd aandacht voor de gehele persoon en onderzoeken we of er behoefte is aan activering, psycho-sociale begeleiding of het opbouwen van een netwerk. We hebben naast onze sociaal-juridische begeleiding ook sociale begeleidingstrajecten lopen. We werken hierbij vanuit de krachtwerk methodiek. De methodiek gaat uit van de eigen regie van de cliënt in de begeleiding. Daarnaast wordt gefocust op krachten, talenten en mogelijkheden (zonder ontkenning van de problemen) van onze cliënten. Meer zicht in het eigen kunnen, zorgt er voor dat cliënten ook meer vertrouwen hebben in de toekomst. Het helpt hen ook om beter te kunnen formuleren wat ze in de toekomst willen bereiken en het gesprek aan te gaan of ze deze doelen in Nederland, het land van herkomst of een derde land willen bereiken.

Een van de tools die wordt gebruikt is een overzicht maken van de krachten die iemand heeft. Er wordt gefocust op de verschillende leefgebieden, zoals familie, netwerk, zingeving en inkomsten. Vervolgens spreken begeleider en cliënt welke krachten de cliënt in het verleden had op deze leefgebieden, wat iemand nu heeft en wat iemand wilt bereiken in de toekomst. Samen onderzoeken cliënt en begeleider of de cliënt de toekomstwensen in Nederland, het land van herkomst of een derde land het beste waar kan maken. Op deze manier gaan we het gesprek aan over de toekomst, de beperkingen van het leven in Nederland en de angsten om een leven in het land van herkomst weer op te bouwen. Voor ons als stichting zijn alle verblijfsopties goed, maar we willen graag dat het een bewuste keuze zal zijn.

In 2020 hebben we deze vorm van begeleiding 41 keer gegeven. Hieronder is een voorbeeld te vinden van een van onze trajecten.

het verhaal van Dawit

Dawit uit Ethiopië is sinds 2016 bekend bij VidK. Hij is een actieve man die altijd zichzelf wil ontwikkelen. Helaas liep hij altijd tegen beperkingen aan door zijn verblijfstatus als ongedocumenteerde. Ihab, zijn begeleider vanuit ons, is met Dawit in gesprek gegaan om na te denken wat een zinvolle toekomst voor hem kan zijn en om uit te zoeken of hij legaal naar zijn geliefde in Zwitserland kan verhuizen.

We hebben alles juridisch uitgezocht en geprobeerd om hem te helpen, maar helaas konden wij weinig doen. Alles was afhankelijk van de wet in Zwitserland en zijn vriendin bleek nog niet de juiste verblijfsvergunning te hebben om haar partner over te laten komen. Dit was een moeilijke boodschap voor hem en het duurde een tijd voordat hij dit kon accepteren. Aan het begin van de begeleiding gaf Dawit aan dat zijn enige droom was om een verblijfvergunning te krijgen. Ihab ging met Dawit onderzoeken welke wensen achter de verblijfsvergunning zaten. Wat is zijn echte droom? Na veel gesprekken gaf Dawit aan dat het zijn droom

is om samen met zijn vriendin een gezinsleven op te bouwen en dat hij een studie wilt doen om zichzelf verder te ontwikkelen. Ihab heeft samen met Dawit deze droom opgedeeld in kleine en realistische stappen en acties, zoals het schrijven van een motivatiebrief, een opleiding zoeken en een plan bedenken hoe hij samen kan leven met zijn vriendin. Dawit was heel actief en ging altijd meteen aan de slag. Ihab hielp hem vervolgens bij het stellen van prioriteiten. Langzaam kwam er ontwikkeling in het leven van Dawit. Hij ging trouwen met zijn vrouw, hij was geaccepteerd voor een online opleiding en nog wat later bleek dat zijn vrouw zwanger was. Eind november 2020 kwam het grootste nieuws: Dawit vertelde dat hij besloten had naar Zwitserland te gaan om daar samen te zijn met zijn vrouw en dochtertje. Ook zonder verblijfsvergunning, maar wel in lijn met zijn eigen dromen. Nu woont hij samen met zijn vrouw en dochtertje in Zwitserland. Hij vertelde dat hij niet kan beschrijven

hoe blij hij is. Ihab hoorde tijdens de verschillende telefoongesprekken met Dawit terwijl hij in Zwitersland was, dat hij gegroeid was van jongeman, naar echtgenoot, naar een vader die zijn best doet om voor zijn dochtertje te zorgen.

Voor ons is dit een succesverhaal, omdat we Dawit hebben kunnen ondersteunen bij het maken van een bewuste keuze voor zijn toekomst.

Ook zonder verblijfsvergunning, maar wel in lijn met zijn eigen dromen.

de training toekomstoriëntatie

Sinds 2015 geven we naast individuele begeleiding ook groepsgewijze begeleiding in de vorm van de training toekomstoriëntatie. Deze training is er op gericht om cliënten weerbaarder te maken en om ze actief na te laten denken over de toekomst. Een van de cliënten vertelde na het volgen van de training:

‘Ik ben te lang positief geweest over het verkrijgen van papieren. Ik ben nu al 17 jaar in Nederland. Ik voel me een insect. Had ik mij van tevoren gerealiseerd dat ik geen kans maakte op een verblijfsvergunning was ik direct teruggegaan. Nu vind ik dat heel moeilijk. De training heeft ervoor gezorgd dat ik weer ben gaan nadenken over de toekomst’.

De training toekomstoriëntatie is een laagdrempelig begeleidingstraject naast de meer intensieve individuele begeleidingstrajecten. Doelstelling van de training is de deelnemers inzicht te geven in de kansrijkheid en kansloosheid van verschillende toekomstscenario's

in hun individuele situatie. Daarnaast wordt cliënten inzicht gegeven in de basisrechten die ze hebben als ongedocumenteerden in Nederland en worden hun persoonlijke kwaliteiten versterkt. Ook worden ze ondersteund bij het maken van een realistische keuze voor een toekomst in Nederland, het land van herkomst of een derde land.

We hebben vanwege Covid-19 slechts één keer deze basistraining kunnen geven in 2020. Daarnaast hebben we wel een nieuwe training kunnen ontwikkelen die we eveneens één keer hebben kunnen geven in de zomer van 2020. Het betrof een training specifiek voor LVV-deelnemers.

Deelname aan de LVV begint met een juridische check die wordt ingevuld door IND, DT&V en door ons. Deze check biedt de cliënt en partners inzicht in hoeverre er nog juridische mogelijkheden zijn of in hoeverre terugkeer of doormigratie mogelijk is.

Doelstelling van de training is de deelnemers inzicht te geven in de kansrijkheid en kansloosheid van verschillende toekomstscenario's in hun individuele situatie.

In 2020 kon de training minder vaak gegeven worden vanwege Covid-19.

komstperspectief – verblijf als ongedocumenteerde in Nederland of terugkeer – het beste aansluit bij de toekomstverwachtingen van de cliënten. Op deze manier gaan we het gesprek aan over de toekomst zonder een einddoel te forceren. Dit is volledig de keuze van de cliënt. In overleg met de deelnemers aan de training, worden sprekers uitgenodigd die uitleg kunnen geven. In 2020 zijn de deelnemers in gesprek gegaan met medewerkers van de IND, DT&V en vluchtelingenwerk. De reacties van de deelnemers waren zeer positief en ze gaven aan dat de training hen geholpen had weer over hun toekomst na te gaan denken.

In 2020 hebben we een nieuwe toekomstoriëntatie training ontwikkeld voor de deelnemers van de LVV.

Wanneer cliënten horen dat legalisering niet mogelijk is in Nederland, is dat veelal zeer confronterend. Vaak hadden ze nog hoop dat de LVV verandering in hun situatie zou brengen. Voor deze groep, die gehoord heeft dat legalisering niet meer mogelijk is, hebben we een nieuwe training toekomstoriëntatie ontwikkeld. In deze training hebben we veel aandacht voor de indi-viduele vragen van de cliënten over hun toekomst en kijken we vanuit verschillende werkvormen welk toe-

6. toegang tot basisrechten

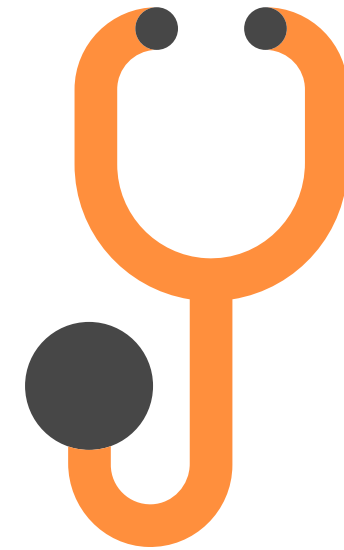
In Eindhoven zijn ongeveer 300 mensen zonder verblijfsvergunning bij de stichting bekend. Zij bevinden zich doorgaans in een situatie van overleven; ze mogen niet werken en zijn uitgesloten van alle overheidsvoorzieningen. Zij kunnen daardoor geen aanspraak maken op basisrechten, zoals inkomen, eten, drinken, een dak boven hun hoofd, juridische bijstand of een opleiding. Bovendien lopen ze het risico in vreemdelingendetentie terecht te komen, waardoor ze terughoudend zijn om hulp te vragen hoewel ze hulpbehoevend te zijn.

Sinds de invoering van de Koppelingswet in 1998 hebben ongedocumenteerden in Nederland geen recht meer op overheidsvoorzieningen. Uitzonderingen hierop zijn toegang tot medische hulp, onderwijs voor leerplichtigen en rechtsbijstand. De toegang tot deze basisrechten is echter niet automatisch gegarandeerd vanwege gebrek aan kennis en onduidelijkheden aan de kant van de ongedocumenteerde en aan de kant van zorgverleners en scholen.

We bemiddelen voor onze cliënten bij toegang tot de voedselbank en kledingbank, bij toegang tot medische zorg, onderwijs en rechtsbijstand. Daarnaast bieden we ook ondersteuning bij juridische vragen rondom gezinsleven (zoals erkenning en gezag), veilige aangifte van slachtoffers van een misdrijf en in sommige gevallen onderdak.

In 2020 hebben onze cliënten vanwege Covid-19 extra ondersteuning gekregen om in hun basisonderhoud te voorzien. Het Rode Kruis heeft voor alle cliënten die geen ondersteuning krijgen van de voedselbank, wekelijks een Albert Heijn-kaart van 15 euro beschikbaar gesteld. Ook heeft het KAN Noodfonds een donatie aan ons gegeven voor financiële ondersteuning aan gezinnen die vanwege Covid-19 tijdelijk niet rond konden komen.

medische zorg

Onze cliënten kunnen zich vanwege hun verblijfs-rechtelijke positie in Nederland niet verzekeren voor ziektekosten. Omdat ze ook geen inkomsten mogen vergaren, zijn ze financieel niet daadkrachtig om zelf de nodige medische zorg te betalen. Bij het CAK kunnen zorgverleners (een gedeelte van) de kosten van zorg aan ongedocumenteerden vergoed krijgen. Dit betreft zorg die in het pakket van de basisverzekering valt. Het komt echter regelmatig voor dat ongedocumenteerden en zorgverleners onvoldoende kennis hebben hierover. Als stichting bemiddelen we tussen ongedocumenteerden en zorgverleners zodat ongedocumenteerden de medisch noodzakelijke zorg kunnen krijgen waar ze volgens de Nederlandse wet recht op hebben. In 2020 hebben we voor 276 verschillende mensen bemiddeld bij medische zorg en werd er in totaal 1930 keer een verwijzing gedaan naar een zorgverlener.

psycho-sociale begeleiding

Een aanzienlijk deel van de cliënten van VidK kampt met psychische problematiek, waaronder posttraumatische stressstoornis (PTSS). Toegang tot adequate psychische zorg blijkt moeizaam en is daarvoor een punt van continue zorg en aandacht. VidK ziet hierbij diverse knelpunten, zoals een gebrek aan expertise onder psychiaters en psychologen, onduidelijkheden binnen de psychiatrie over vergoeding en verzekering, gebrek aan tolken en wachttijden die soms wel oplopen tot zes maanden. Daarnaast stelde de GGzE in 2020 dat er een stabiele woonomgeving nodig is voordat behandeling plaats kan vinden en wilden ze niet langer opdraaien voor (ongeveer) 5% van de kosten die zorginstanties zelf moeten bijdragen. Om de toegang tot psychische zorg en de kwaliteit van behandeling te verbeteren, heeft VidK in 2020 haar samenwerking met de GGzE en andere partners, met name Ipsy, verder uitgebreid. Na overleg met ons en de gemeente heeft de GGzE uiteindelijk besloten om de zorg aan onze LVV-clienten weer op te pakken.

Ook heeft CaleidoZorg aangegeven dat ze bereid zijn om onze cliënten te behandelen. In 2021 moet blijken hoe dit in de praktijk eruit gaat zien, maar we hopen dat een groter deel van onze cliënten de juiste zorg gaat krijgen.

Waar nodig en mogelijk heeft VidK in 2020 ook intern een traject van psychische en sociale begeleiding aangeboden om bij te dragen aan het welzijn en de draagkracht van onze cliënten. Deze begeleiding bestaat uit ondersteunende gesprekken, activering en begeleidingsgesprekken door onze vrijwilligers. In 2020 werd de begeleiding veelal op afstand gegeven door corona. Dit was zoeken voor onze cliënten en voor de begeleiders. We hopen dat de begeleiding in 2021 weer face-to-face kan, omdat persoonlijk contact noodzakelijk is om kwalitatieve psycho-sociale ondersteuning te bieden.

recht op gezinsleven

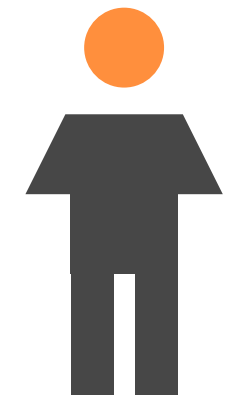
Verschillende cliënten van VidK bouwen een leven op in Eindhoven, ze ontmoeten een partner en krijgen kinderen. Kinderen erkennen, het gezag over kinderen verkrijgen en in sommige gevallen een omgangsregeling verkrijgen is niet altijd gemakkelijk voor onze cliënten. VidK ondersteunt ongedocumenteerden daarom bij deze punten zodat alle ongedocumenteerden in Eindhoven volwaardig ouder kunnen zijn. In 2020 hebben we zeven cliënten ondersteund bij het erkennen van hun kinderen en hebben we één cliënt kunnen ondersteunen om met zijn vrouw te trouwen voor de gemeente Eindhoven.

ondersteuning bij veilige aangifte

In 2015 is een structuur opgezet om veilige aangifte te doen voor ongedocumenteerden. In 2020 hebben we twee cliënten ondersteuning geboden om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Het basis idee achter veilige aangifte is dat ook ongedocumenteerden de mogelijkheid moeten hebben om veilig aangifte te doen als ze slachtoffer zijn geworden van een misdrijf zonder dat ze moeten vrezen om zelf opgepakt te worden vanwege hun onrechtmatige verblijf in Nederland. Niet alle politieagenten zijn op de hoogte van deze regeling, daarom blijft het van belang dat wij de bemiddeling blijven doen. Eveneens blijft het van belang om onze cliënten voor te blijven lichten over deze regeling, aangezien velen de politie vrezen.

kinderen

Voor de kinderen van onze cliënten is ook in 2020 extra aandacht geweest. Door het jaar heen hebben we kunnen regelen dat kinderen terecht kunnen bij Stichting Speelcadeau. Daarnaast hebben we ons weer ingezet om kinderen toegang te bieden tot scholing en tot kindervakantieweken. Van Stichting Jarige Job ontvingen jarige kinderen bovendien een pakket waarmee ze hun verjaardag feestelijk konden vieren.

Ondanks dat ongedocumenteerden op allerlei manieren actieve deelname aan de Nederlandse samenleving wordt ontzegd, nemen ze toch deel aan deze samenleving. Ze mogen niet naar school waardoor ze zichzelf niet kunnen ontwikkelen en ze mogen geen (vrijwilligers)werk doen, terwijl ze ondertussen, in de marges, toch deelnemen aan dezelfde samenleving. Om weerbaar te zijn voor de kwetsbare positie waarin ze verkeren en om te werken aan een toekomstperspectief is het verwerven van de Nederlandse taal noodzakelijk. Vrijwilligers van VidK boden daarom ook in 2020 Nederlandse lessen aan. Zo'n 15 cliënten kreeg individueel of in een kleine groep les in de Nederlandse taal. Voor groepsles konden cliënten terecht in de Huiskamer. Helaas lag ook de Nederlandse les lange tijd stil in 2020 vanwege Covid-19.

7. project activering

Volwassenen zonder geldig verblijfsrecht zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt en mogen geen onderwijs volgen. Ook is het hen verboden vrijwilligerswerk of andere vormen van dagbesteding te doen. Desondanks hebben we ons de afgelopen jaren ingezet om met name scholing wel mogelijk te maken. Wij vinden het belangrijk dat iedereen ‘aan de slag’ kan, omdat veel van onze cliënten alsnog een verblijfsvergunning krijgen in Nederland en dan direct kunnen participeren in de Nederlandse samenleving. Daarnaast laten verschillende onderzoeken zien dat niets mogen doen (psychisch) ziek maakt. Uitsluiting, het gevoel niets bij te kunnen dragen, je niet nuttig kunnen maken of je niet kunnen ontwikkelen werkt demotiverend. Wanneer mensen op dagelijkse basis actief en in beweging zijn, hebben zij meer zelfstandigheid, zelfvertrouwen en een hoger gevoel van eigenwaarde. In 2020 hebben we activering kunnen financieren vanuit het Zuster Bets Budget en vanuit het LVV-budget. Binnen dit financiële kader hebben

hebben we 34 cliënten kunnen ondersteunen bij toegang tot scholing. De meeste cliënten hebben een opleiding aan Het Ambachtshuis of een andere particuliere opleiding gevolgd, maar zeven cliënten hebben een reguliere opleiding kunnen volgen. Vijf cliënten konden bij Summa College terecht. Daarnaast mocht één cliënt starten met een opleiding aan de Fontys Hogeschool en één cliënt mocht vakken volgen aan de Technische Universiteit Eindhoven. Wij zien de scholingsplekken als een eerste doorbraak en gaan in 2021 door met ons hard maken voor toegang tot reguliere opleidingsplekken voor afgewezen vluchtelingen.

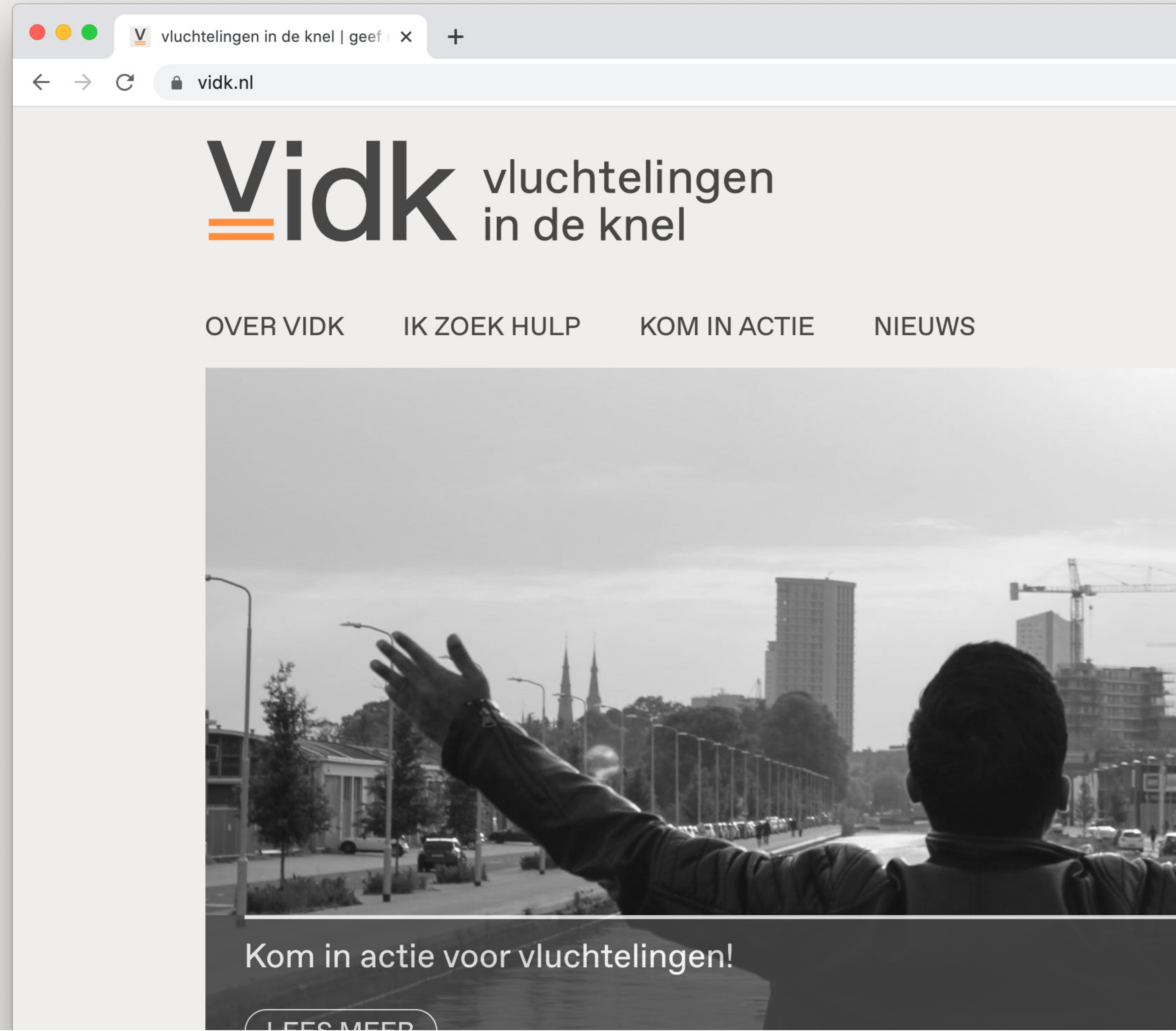
De cliënten die een opleiding mochten volgen zijn ontzettend blij met de mogelijkheid om zich weer te kunnen ontwikkelen. Scholing biedt niet alleen een toekomstperspectief, maar het geeft ook waardering en een noodzakelijk dagritme aan de cliënten. Op deze manier krijgt het dagelijks leven en de toekomst veel meer betekenis.

8. belangenbehartiging

Een van de doelstellingen van onze organisatie is de positie van afgewezen vluchtelingen in Eindhoven en breder in Nederland structureel te verbeteren via belangenbehartiging. In 2020 zijn we hier actief mee aan de slag gegaan, zowel lokaal als landelijk.

De belangrijkste acties die we ondernomen hebben waren:

- Onze huisstijl en website opnieuw vormgeven. Dit hebben we gedaan in samenwerking met Atelier Altenburger en Studio Namespace. Onze nieuwe uitstraling weerspiegelt waar we voor staan en dat helpt ons in onze externe communicatie. Op sociale media en via onze website hebben we ons in 2020 duidelijker kunnen positioneren hierdoor.
- Politici oproepen om in verkiezingsprogramma's en tijdens de formatie in 2021 aandacht te hebben voor het verbeteren van de positie van ongedocumenteerden. Samen met partnerorganisaties

stichting LOS, ASKV, SNDVU en stichting ROS, zijn we in 2020 een campagne gestart rond dit thema. Op de website www.kiesvoorongedocumenteerden.nl hebben we de verkiezingsprogramma's van alle politieke partijen een score gegeven. Ook hebben we in beeld gebracht welke partijen zich hard willen maken voor ongedocumenteerden na de verkiezingen en welke partijen de situatie van ongedocumenteerden nog moeilijker gaan maken. Veel gaat afhangen van deze verkiezingen voor de toekomst van onge-documenteerden in Nederland.

- Met dezelfde NGO's zijn we een campagne gestart om de discretionaire bevoegdheid terug te brengen. Deze is per 1 mei 2019 afgeschaft, als uitruil tegen een eenmalige verruiming van het Kinderpardon (de 'Kinderpardondeal'). Op dit moment is het slechts nog mogelijk om in de eerste procedure een beroep op schrijnende omstandigheden te doen, waarna

de hoofddirecteur IND een reguliere vergunning kan verlenen. Dit heeft desastreuze gevolgen; waar voorheen gemiddeld 100 keer per jaar een vergunning werd afgegeven is dat het afgelopen jaar slechts vier maal gebeurd. Wij roepen politici op om zich in te zetten de discretionaire bevoegdheid terug te brengen zodat een groep mensen die nu tussen wal en schip eindigt kunnen gaan werken aan een duurzaam toekomstperspectief.

- We hebben ons ingezet om de werkzaamheid van de LVV te verbeteren. Dit hebben we zowel lokaal als landelijk aan de orde gesteld. Lokaal zijn we regelmatig in overleg gegaan met bestuurders en wethouder Richters en hebben we een presentatie gegeven aan raadsleden. Ook hebben we landelijk overleggen geïnitieerd en bijgewoond met NGO's, Tweede Kamerleden en beleidsambtenaren.

Onze lokale presentaties lagen helaas stil vanwege Covid-19. Wel hebben we in de loop van 2020 online onze presentaties opgepakt. Zo hebben we na een presentatie bij de Rotary club een stageplek kunnen regelen voor een van onze cliënten.

9. organisatie

VidK wordt gedragen door het werk van vele vrijwilligers. In 2020 hadden we een team van ruim 70 hardwerkende en betrokken vrijwillige medewerkers. Naast de vrijwilligers zijn in 2020 in totaal 13 betaalde deeltijd-medewerkers actief geweest om de organisatie draaiende te houden en kwalitatief hoogstaande juridische begeleiding van cliënten te waarborgen:

Kernteam: in 2020 hebben we afscheid genomen van een van onze medewerkers die ging beginnen aan zijn master rechten. Daar hebben we vervanging voor gevonden.

Coördinerend leidinggevend team (CLT): naast het kernteam kent de stichting een CLT. Het CLT bestond tot de zomer uit Lenie Scholten en Anoeshka Gehring. Aan het einde van de zomer is Lenie Scholten met pensioen gegaan en is ze vervangen door Eef Daey Ouwens.

Ondersteunend personeel: het ondersteunend personeel bestaat uit een financieel medewerker en een officemanager.

Bestuur: het onbezoldigde bestuur bestond in 2020 uit:

- Ike Bomer (voorzitter)
- Sanne Rodenburg (secretaris)
- Ko Jansen
- Riëtta van Empel-Bouman

10. winst en verliesrekening 2020

De begeleidingstrajecten werden in 2020 voor een deel gefinancierd door de gemeente Eindhoven. Voor een uitgebreid overzicht is de Jaarrekening 2020 te vinden op onze website.

Vidk